

اب نآ تبسن و قبس دقع ۳. هللاج

فیرعت رد تاعاقیا و دوقع :هم دقم جیار

ام هلماعم دنتسه نیفرط، هلماعم رد رگا هک مییوگی م، میهدیم هئارا جیار تروص هب هک یفیرعت رد تسا شودخم یرادقم کی، فیرعت نی اما، تسا عاقیا، تسا فرط کی رگا و تسا دقع

جیار فیرعت رد ماهبا لکشم

عاقیا و دقع فیرعت ولو؟ عاقیا ای تسا دقع؛ مییوگی هچ هک دنراد شح م اه قف دوخ هک تسه یدراوم . تسا ینشور فیرعت قیداصم شح زا

؟عاقیا ای دقع؛ هللاج

همان نایاپ زا یکی نی منکیم رکف نم؛ هدیافرپ نیگنس شح کی «؟عاقیا وادقع هللاج له»
«[1]؟عاقیا وادقع هللاج له» هک تسا بوخ یاه

؟عاقیا ای دقع؛ علخ

«[2]؟عاقیا وادقع، علخال» رگید یکی

هچ الاح بخ، تسی نانشنوب یصخش م یلیخ راوید و زرم عاقیا و دقع دوش یم مولعم سب
دیایب اسب هچ، مدرک ضرع نم هک لیلحت نی مه؟ می نک

ضارغا ماظن هیاپ رب تاعاقیا و دوقع اه شزرا و

کی، ود نی نوب یاه هطبار و اه شزرا و تسا ضارغا هک میتفگ و میتفر ولج هک ییانبم نی اب
رصنع کی شلد رد مینکی م شلیلحت یتقو اما، دراذگ یم مساشیارب فرع هک میراد روم یرس
تسا للحم اما تسا دحاو شمسا ینعی، تسا هنوگ عاقیا یقوقح رصنع کی و هنوگ دقع یقوقح

مینی بی می، مینی کی شلیحت و مینی کی شزاب ار هتسب نیای تقو. تسای لگی هتسب
دراد دقاعت و دقع زاینش و دراد عاقیای زاینش

قبس دقع تیهام یسررب

دنیامرفی، ره اوج رد

ام یلی افاضم رقتفی وه و یتامرلا و عقباسملا دقع یف: ثلاثلا لصفلا
لوبق و باجی یلی امه وحن و لقعلا و غولبلل نم دوقعلا نم هریغ یف ربتعی
، انم مزاللا یف ربتعی ام عیمج یلی و ، کلذ یلی عقبسنلاب دوقعلا نم هریغ
عاطاعملا نایرج ره اظلال معن. کلذ وحن و ینراقملا و یتبرعلا نم انم هنأ یلع انب
، اهتییورشم مومع یلع انب ، هریغ هیف

علاج یه عفلتخم یکنم یف لضافلا و هنع یکنم یف خیشلا لئاقلا و: لقی و
هلف یذبع در نم لوق اه یف یکنم امک لذبلل یکنم و ، لوبق یلی رقتفت الف
و «نونمؤملا و» «اؤفؤا» مومعل یراجلاک مزال وهف: لوألا یلع و ، وحن و مهرد
ناک نإ و علاجلاک عرش یمل و اه یف عرش ، زئاج وه: یناثلا یلع و ، لصلأا
انم ، هیف انم لک صاوخ نم یمج افا تنارورض ، اعمانم هجورخ قیقحتلا
نم عقوق و لب ، اهمومع و یداللا قاطلا ، هیف هرابتعا مدع ره اظلال نإف ، وضوعلا
[3]. هنودب (هلأ و هیلل هللا یلص) هللا لوسر

۱. هراجالاک دقع

تسای دقع نوچ. «لوبق و باجی یلی رقتفی یه و» ، تسای عرش دقع «عقباسملا دقع یف»

۲. علاج یه و عاقیای

لوبق لصلأا عاقیای نوچ ، «لوبق یلی رقتفت الف علاج یه: لقی» . تسای عاقیای هک «لیق»
دش هدنرب سک ره ، میهدیم عقباسم دیوگی و دراذگی طسو ار نیای . «لذبلل یکنم» ، دهاوخیمن
درادن زاین لوبق ، تسای لذب ، درادی مرب ار نیای

مزال وهف «دهاوخی لوبق و باجی و تسای دقع ینعی ، عقباسملا دقع یف هک «لوألا یلع و»
، تسای مزال هک هراجا لثم تسای مزال . «هراجالاک

مه عورش رگا . تسای زئاج ، دش عاقیای تقو ، «عرشی مل و اه یف عرش زئاج وه یناثلا یلع و»
، دنرب مه هب دناوتیم و تسای زئاج دنشاب هدرک

یایانم لیلحت ناشی؟ تسیچ ، دنراد ام شحب یاضف نیای زالیوا ققحم هک یاهناه یق لیلحت نألا
، تسای دقع رگا دنیوگی . دننادرگرب رگید یاهزیچ هب ار نأ دنه اوخیم و دننکی یورشپ ، دننکی
تسای علاج لثم ، تسای عاقیای رگا . مینی بب دیاب ؟ هن ای دنیکی ریجا ار نأ امش . تسای هراجا عون کی

[4] مهدیم وت هب یدش هدنرب ، یداد عقباسم نم اب رگا ، یدرک ار راک نیای رگا دیوگیم علاج رد

دوقع یتخرد راتخاس رد قبس دقع

هک یدوقع هب ام دید متفگ؟ تسیچ شتوافت، «**عراجالاک**» هکنیا اب، «**هلایج یه**» دنومرف هکنیا مه ضرع رد ار دوقع یهمه هک تسرا نیا ام دید یهاگ؛ تسرا توافتم دید ود، هدمآ یهوقف بتک رد یرگیدی دقع لوط رد هک دنایدوقع کی ینعی؛ تسرا یتخرد اهنیا هب ام دید و هاگن یهاگ اما. میریگی میزیچ کی هلایج ینعی، «**هلایج عقباسملا**». یدیق کی اب تسرا دقع نیا زا یاهبعش کی؛ دنتسه دوشب هیامر و قبس، دوشب عقباسم دناوتیم نآ زا یعون کی هک تسرا.

هلایج یسررب

عاقیا ای دقع؛ هلایج (فلا

فالتخا دنیوگیم «هلایجلا باتک» رد عیارش رد اما، [5] تسرا عاقیا هک تسرا فورعم هلایج دروم رد [6] تسرا عاقیا ای تسرا دقع، هلایج دوخ اساسا هکنیا رد تسرا.

هلایج رد عوجر زاوج

[7] درادن عوجر عاقیا دنیوگیم عاقیا قلطم رد اهقف روهشم؟ هن ای تسرا زئاج عوجر، عاقیا رد ای آ: لاؤس [8] دراد عوجر هلایج فرط نآ زا اما، درادن عوجر قتع و قالط، درادن عوجر رگیدی رذن دیدرک رذن امش رگا. مالعا امش؟ روطچ هدرکن عورش یسک زونه هک ییاج یلو، تسرا یرگیدی فرح درک لمع رد عورش رگا الراج عورش یسک زونه دعب. مه دیم وا هب لوپ رادقم نیا نم دهدب ماجنا ار یراک نینچ هک یسک دیدرک زئاج رد؟ تسرا زئاج روطچ سپ تسرا عاقیا هلایج رگا. دینزن تسد، متشگرب دنیوگیم هدرکن هدعاق نآ ای؟ تسرا زئاج هک تسرا عاقیا کی؟ تسرا ءانثتسا مییوگب ای آ. میرادن کش شن دوب. تسرا یمهم تالائوس اه نیا؟ درادن تیلک، یلک.

زئاج هلایج. دوشیم بلراج یلیخ ام یاهتحت نیمه رد شتحت هک تسرا ییاهزیچ نامه زا مه هلایج زاوج هلایجلا باتک دوخ رد؟ هن ای تسرا زئاج مه زاب هدرک راک رد عورش رگا؟ تسرا یروطچ شزاوج، تسرا تسه.

- [9] [10] [11] [12] [13] [14] [15] [16] [17] [18] [19] [20] [21] [22] [23] [24] [25] [26] [27] [28] [29] [30] [31] [32] [33] [34] [35] [36] [37] [38] [39] [40] [41] [42] [43] [44] [45] [46] [47] [48] [49] [50] [51] [52] [53] [54] [55] [56] [57] [58] [59] [60] [61] [62] [63] [64] [65] [66] [67] [68] [69] [70] [71] [72] [73] [74] [75] [76] [77] [78] [79] [80] [81] [82] [83] [84] [85] [86] [87] [88] [89] [90] [91] [92] [93] [94] [95] [96] [97] [98] [99] [100]

دهدب ار شدزم دیابن هدرک راک هک نیا اب

- [9] [10] [11] [12] [13] [14] [15] [16] [17] [18] [19] [20] [21] [22] [23] [24] [25] [26] [27] [28] [29] [30] [31] [32] [33] [34] [35] [36] [37] [38] [39] [40] [41] [42] [43] [44] [45] [46] [47] [48] [49] [50] [51] [52] [53] [54] [55] [56] [57] [58] [59] [60] [61] [62] [63] [64] [65] [66] [67] [68] [69] [70] [71] [72] [73] [74] [75] [76] [77] [78] [79] [80] [81] [82] [83] [84] [85] [86] [87] [88] [89] [90] [91] [92] [93] [94] [95] [96] [97] [98] [99] [100]

تسرا فاص

- [9] [10] [11] [12] [13] [14] [15] [16] [17] [18] [19] [20] [21] [22] [23] [24] [25] [26] [27] [28] [29] [30] [31] [32] [33] [34] [35] [36] [37] [38] [39] [40] [41] [42] [43] [44] [45] [46] [47] [48] [49] [50] [51] [52] [53] [54] [55] [56] [57] [58] [59] [60] [61] [62] [63] [64] [65] [66] [67] [68] [69] [70] [71] [72] [73] [74] [75] [76] [77] [78] [79] [80] [81] [82] [83] [84] [85] [86] [87] [88] [89] [90] [91] [92] [93] [94] [95] [96] [97] [98] [99] [100]

دش هچ ره مییوگیم و میربیم ولج سالک طبابوض و سالک رد ار ییاهزیچ کی ام تسرا یهاگ. منادیم هب- بللاطم نیا تفرشیپ اب هک مینکیم هطحالم ام، هن دینیبیم تسرا یهاگ اما. میراد راک هچ ام

تقیقح یسررب نمض رضاح راتشون، آرا فالتخا نیانایم رد. عاقیاهن و تسادقعهن قلطم روط
دریگیم یپارهلاعج ندوبییاضتقا هیرطن، هلاعج

ناتسلگنا قوقح ابیقیبطت یسررب و هلاعج یقوقح تیهام»؛ دینک هطحالم نیانچمه هنیمز نیارد
»

هللا تیدههتشون «عَلْخِ قَالِطِ یقوقح تیهام» کرتشم ناووع اب هلاقم ود هنیمز نیارد [2]
بلاط بیبحهتشون «عَلْخِ قَالِطِ یقوقح تیهام» و دیفم همانلصف رد هدش رشتنم داژن یناطلس
درد دوجو زاریش هاگشناد یقوقح تااعلاطم هلام رد هدش رشتنم یدمحا.

[3] ۲۲۲-۲۲۱:ص، ۲۸:ج، مالکالر هواج

و درامشیمی فالتخا رومازا ریهیامر و قبس، دوقع تامی سقت رکذ زا سپ هفئاطلاخیش موحر م [4]
دیامرفیم:

نالوق امهیف لیق و یمرلا و قبسلا دقع وهف هیف فل تخملا برضلا ام و

نیفرطلال نم ازئاج نوکی اذه یلعف یوقأل وه و ؤلاعج هنأ: امه دحأ

(۳۶۷: هحفص ۲، دلج، ۲۲۱-۲۲۲: ص، ۲۸: ج، مالکالر هواج) نیفرطلال نم مزال وهف ؤراج هنأ: نیثال لوقلا و

کسمتسم) «روهشملا یلع عاقی ؤلاعجلا» دیامرفیم کسمتسم رد میکح هللا تیآ موحر م [5]
باتک رد هلاعج ندوب عاقی ترهش دروم رد زین هر ینابایخ سردم (۶۳: هحفص ۱۳، دلج، یقثولا ؤورعلا
لباقم رد (۲۲۲ ص ۱، ج، نیلصحملا ؤیافک) «رثكأل هیلع امك تا عاقی ؤلال نم اهنوك و»: دسیونیم دوخ
یللبسن امك دوقعلا نم ؤلاعجلا نأ یف اوفلتخا» دیامرفیم یراوبس یلعالادبع دیس موحر م
(۲۰۲ ص ۱۸، ج، مالکالر بدهم) «عمج نع رهظی امك تا عاقی ؤلال نم و، روهشملا رهاظ

نیانمی زادرپیم نآ هب یدعب هقیلعت رد و تساهدز نماد هنیمز نیارد فالتخا هب هکیروما زا غراف
هدیسر هلاعج ندوب عاقی یدنب عمج هب هقف سالک هک تفگ ناوتیم رضاح هرود رد هک تسانشور
ةلیسو (۷۸۵ ص ۲، ج، یقثولا ؤورعلا): دنقفتم بلطم نیانرب همه یزورما ددعتم یاه هلاسرو تسا
ص ۲، ج، (میکح نسحم دیس) نیحلاصللا جاهنم ۱۰۸: هحفص ۲، دلج، (یناگی یپلگ یشاوح اب) ؤاجنلا
و ۱۳۷: هحفص ۲، دلج، (یفجن یشعرم) نینمؤملا جاهنم و ۶۲۳: هحفص ۱، دلج، ؤلیسولاریحت و ۱۵۱
نیحلاصللا جاهنم و ۶۸: هحفص ۵، دلج، یوقتلا ؤمک و ۱۱۶: هحفص ۲، دلج، (ییوخ) نیحلاصللا جاهنم
دلج، نیحلاصللا جاهنم ینابم و ۵۵۳: هحفص، (تجهب) ؤاجنلا ؤلیسو و ۱۳۳: هحفص ۲، دلج، (یزیربت)
(میکح) نیحلاصللا جاهنم و ۱۵۳: هحفص ۲، دلج، (یدوره اش یمشاه) نیحلاصللا جاهنم و ۴۹۸: هحفص ۸،
(دیحو) نیحلاصللا جاهنم و ۲۰۷: هحفص ۲، دلج، (یناحور قداص) نیحلاصللا جاهنم و ۱۷۴: هحفص ۲، دلج،
ةعیرشلا یف ؤبراضملا ماظن و ۲۷۶: هحفص ۲، دلج، (ضایف) نیحلاصللا جاهنم و ۱۲۹: هحفص ۳، دلج،
(۱۹۱: هحفص ۵، دلج، ؤمحملا بساکملا یف ؤماهلا ثو حبل و ۱۸۹: هحفص، ؤارغل ؤیمالس ؤلال

جاهنم رب دوخ هقیلعت رد ردص دیهش موحر م. تسا دوجوم زین یرگی د یاه هاگدی، لباقم تهج رد
یم لوبق هب هلاعج جایتحا مدع رب میکح هللا تیآ موحر م لالدتسا رد هشقانم اب نیحلاصللا
اینبم ردص اذلهل لووعجملا نم لمعلا سفنن أن ریغ، لوبقلا یل ؤلاعجلا جایتحا حیصللا و»: دنیامرف
نیان (۱۶۷: هحفص ۱۴، دلج، ردصل رقاب دمحم دیسلا دیهشلا ؤعوسوم) «الوبق رب تعی ؤلاعجلا یلع
سرد تاریقت- ؤیکنبل تاالماعملل هیهقفلا تاخیرتلا رد ناشی دوخ هک تسایلاح رد هتبللا

۲. زئاج دقع/لوبق یلا رقت فی ال

ثحبم نمض رد هلاعج زا هک یلاح نیع رد ناشیا .تسا توافتم یلح ققحم ریبعت نایم نیارد و درادن لوبق هب یجایتحا هلاعج :دیامرف یم آحیرص هلاعجلا باتک رد و تسا هدرک ثحب تعاقوی هدرک هدافتسا هلاعج فیصوت رد زئاج دقع ریبعت نامه زا ،دجنگ یمن دقع فیرعیت رد نیاربانب یم فقاو هلاعج رما یگدیچیپ هب ار ام یزادرپ ترابع نیارد .دنک یم هیبشت هبراضم هب ار نآ و تسا دزاس .

ول ذی کذلذ یف زوجت هنأ رهاطلا و» :دنک یم لِح ،دقع طفل نتسناد یزاجم اب ار هلئسم یناث دیهش (۱۵۰ ص ، ۱۱ ج ،ماهفالا کلاس م) «تعاقوی ال مسق یف ال دوقع ال مسق یف هرکذل هقیقح هنع ادقع ناک

عقاو یهاگن ام هب هکلب دنک یم لِح ار ققحم ترابع لکشتم اهنت هن مالک نیارد سریم رظن هب زین ریبعت نیارد انانآ دارم اسب هچ هکنیا ودهدیم ناشیا رب نیمدقتم مالک لیلحت رد هنانیب نیارد رب قباس هچرگ عاقوی و دقع نیب کیکیفت هک تشاد رظن رد دیاب .دشاب هدوبن عاقوی زا شیب .تسا هدش زاغآ عئارش باتک زا نآ هیاپ رب هقف میظنت اما ،تسا هتشاد دوجو باحصا تاملک رد مه و نیمدقتم تاملک رد روفو هب زین نآ یوغل دربراک ،عاقوی یحاطصا یانعم دوجو اب هکنیارب هوالع نیقباس تاملک رد یزورما جیار یانعم زا رتعیسو یانعم رد زین دوقع .دوشیم تفای نیمدقتم ریغ ،نآ ریغ و دوقع هب یدابریغ روم کیکیفت اب رالس بانج هنومن ناوئعهب .تسا هتشاد دربراک لید (۱۹۰ ص ،مسارملارد) ار قتع ثحبم و (۱۵۷ ص ،مسارملارد قارفلال باتک ناوئع اب) قالط ثحبم دارملا «:دیامرف یم «دوقع یلا لحنی دقعلا» هدعاق نیببت رد نیوانع باحصا ای .دیام نیم حرطم دوقع ار عئارش مالک رد دوجوم هئاگود ،نیاربانب (۷۰ ص ، ۲ ج ،نیوانعلا) «عاقوی ال نم معاً انه دقعلا نم .تسناد زین ناینیشیپ هاگن رد هلئسم زا یریسفت و باتزاب ناوتیم .

دوقعلا نم اهنا یف مالکلا امنا» :دیوگیم ناشیا .تساعدم نیارد رب یبوخ دهاش رهواج ترابع زئاج ترابع نیارد هحلطصملا دوقعلا هملک (۱۸۹ ص ، ۳۵ ج ،مالکلا رهواج) «تعاقوی ال واً هحلطصملا رد دقع طفل لامعتسا یسررب هب ققحم مالک زا تعاقوی راهظتسا زا سپ ناشیا .تسا تئیمها یف لب ،هریغ و فنصملا نم عقو نآ و - اهیلع دقعلا مسالط و « :دزادرپیم نارگید و فنصم مالک دوقعلا نم اهنا مهراهظت :دصاقملا عماج یف لاق اذل هلع و ،زئاج دقع اهنا یرکذتلا عماج دقعم امک ،اطفل هیفن یلع لوبقلا مهیفن مهضعب لمح لب ،ایلعف اهیل لوبقلا نوکیف «زئاجلا نم هرودصل ،هب مزجلا یغبنی لب ،هنم دهعلا دارا یلع هلمح نکمی - لضافلا هب ربع «.تعاقوی ال هحیرص واً هراهظ

ةثیدحلا ط) اهقفلال یرکذت) «زئاج دقع» ترابع هس و تساتسار نیمه رد زین همالع موحرم تاملک : ۲۱۶ :هحفص ۲ ، دلج ،ماکحأال دعاوق و ۴۴۳ :هحفص و ۴۲۳ :هحفص ۱۷ ، دلج ،هلاعجال یلا هراهظلا

دلج ،ماکحأال دعاوق و ۴۳۰ :هحفص ۱ ، دلج ،نامی ال ماکحأ ال اهدأال داشرا) دقع ریبعت نودب «زئاج» ، (۴۴۳ :هحفص ۴ ، دلج ، هیام ال بهذم یلع هیعرشلا ماکحأال ریحت و ۲۱۶ :هحفص ۲ ،

نآ رد (۴۴۱ :هحفص ۴ ، دلج ، هیام ال بهذم یلع هیعرشلا ماکحأال ریحت) «لوبق یلا رقت فی ال» و .تسا هتفرراک هب

۲ ، دلج ، لوأال دیهشلا هعوسوم) دقع هملک رکذ نودب و «زاوج» ناوئع اب ار هلاعج هچرگ زین لوا دیهش :دلج ، لوأال دیهشلا هعوسوم ؛ هیقشم دلا هعولال رد) «لوبق یلا رقت فی ال» ترابع و (۲۱۴ :هحفص ۱۱ ، دنک یم فیصوت (۹۴ :هحفص ۱۱ ،

۳. ی طفل لوبق یلا رقت فی ال

رد .تسناد ققحم مالک دادتما ناوت یم ار راوگرزب ود نی تارابع .تشدگ لوا دیهش و همالع تارابع ال و ،هنیعت طررتشی ال و «:لعاج یظفل لوبق طاررتشا مدع رکذ اب دعاوق رد همالع ،نایم نی ندرک هفاضا اب و هباشم یترابع اب سوررد دیهش و (۲۱۶ ص ۲، ج ،ماکحالا دعاوق)«اقطن لوبقلا قاقحتسا یف لمعلا عم باجی ال یفکی و :دندی ریعت ار هدنی آثحابم ریسم «اطفل» هم لک (۲۰۷: هحفص ۱۳، دلج ،لوالا دیهشالا عوسوم)اطفل لمعلا لب قی مل ناولعجلا

بلطم نیمه هب دانتسا اب تساهل اعج هنیمز رد باحصا تاملک نیب عمج ددص رد هک ینا ققحم دوقعلا نم ةلاعجلا نأ مهراظ نكل» :تسا یلعف و یظفل زا معا نآ رد لوبق هک دناد یم یدقع ار هل اعج یطعی (اقطن لوبقلا ال و) :كلذ دعب فنصملا لوق موهفم و ،ایلعف اه یف لوبقلا نوکیف (ةزئاجلا) (۱۸۹ ص ۶، ج ،دصاقملا عمج)«اذه

یم لکش ریعت یظفل لوبق یلا رقتفی ال هب لوبق یلا رقتفی ال تارابع دعب هب نامز نی زا حرش یف ةیهبلا ةصورلا و ۱۴۵ :هحفص ۱۰، دلج ،ناهذالدا داشرا حرش یف ناهربلا و ةدئافل عمج) :دهد (۵۸۴، یسابع عمج و ۴۳۹ :هحفص ۴، دلج ،) (یدلج 10) ةیقشم دلا ةعملالا

یط رد تاعاقی و دوقع هتسد ود زا یکی نمض رد هل اعج ندناجنگ و باحصا تاملک نیب عمج هغدغد دنهتخادرب هنیمز نی رد باحصا فالخا نایب هب افرص یهورگ .دراد همادا زین هقف یدعب یاههروود دوقعلا نم اهنوک لامتحا) :دناهداد حیجرت ار یبناج زین یخراب و (۵۱۲ :هحفص ۲، دلج ،هقفلا ةیافک) (۶۱۰ :هحفص ،لهانملا «ةوقلا ةیاع یف

اب هل اعج توافق رد لمات اب هک تسایعی دب یاه هاگدید ،دزاس یم زیامت ار یدعب یاه هرود هچنآ اما :دوش یم نایامن دوقع ریاس

۴. «ةیصولاب ةیش هباشا ةلاعجلا»

دوقع :دیامرف یم ناشیا .دنزیم تسد دوقع زا یدیدج یدنبهتسد هب ةمارکلا حاتفم رد یلماع موحرم قالطارابتعا نیمه هب و دننسه دقع دوش ادا یظفل تروص هب اهنآ لوبق و باجی هک یم اگنه هزئاج تسین یلوق لوبق هب یزاین هک تسا هدش حیرصت یدوقع نینچ رد هک نی اما دوش یم اهنآ رب دقع ثیح ةزئاجلا دوقعلا «:تسا زیاج تسا فرصت هجابا رب لاد هک تااطاعم اهنآ رد هک تسا نی دوصقم ال ایتمت ال یفلل دوقعلا کلس یف اهمظن حصی و ادوقع نوکت نی یلوق اهلوبق و اهباچی نوکی اهنآف .. لعفلاب و اءباتکلا و اءراش ال اب اهلوبق و اءباچی نوکی ثیح و ... ،نیفرطلا نم ةغیصب (۲۰۲ ص ۱۷، ج ،ةمارکلا حاتفم) «ةزئاجلا دوقعلا یف تااطاعملا باب نم

افرص هکلب .تسین دوقع تحت نآ جار دنا زا یعن نام یظفل لوبق هب هل اعج جایحتا مدع تیانع نی اب نأل ةیصولاب ةیش هباشا ةلاعجلا» .تسا یراج زین تااطاعم هل اعج رد هک تسا هتکن نی زا فشاک و ءارقفللک روصحملا ریغ یفل ال یلعف و یظفل اهلوبق و ،یتافو دعب اولعفا :و ،تیسوا :اهباچی و تیصو هنیمز رد (۸۵۸ ص ،نامه) «.هباشا عاقی ال اب اهنآ لوقت یحت ریظنلا ةمداع تسیلف اءقفلا ، ۲۳ :دلج ، ،) (ةثیدحلا .ط) ةمالعلا دعاوق حرش یف ةمارکلا حاتفم :دینیب ةمارکلا حاتفم یانبم (۱۹-۱۴ :هحفص

۵. «عراشلا نم رداصلال بیبستلا وحن یلع ةلاعجلا»

ادتبا یدنب عمج رد دوخ ناشیا .مدیرک هراشا باحصا تاملک نیب عمج رد رهوج بحاص شیامرف هب نآ رب ددعتم دهوش و (۱۸۹ ص ۳۵، ج ،مالکلا رهوج) «حصالا هلعل و» :دنک یم تیوقت ار عاقی باناج نآ نطلال یف یوقی لب «:دهد یم هئارا هل اعج تیهام زا ینون لیلحت همادا رد ناشیا .دنک یم هماقا ریغ هنونک مولعلا «اذک هل ل عف نم» وحن عراشلا نم رداصلال بیبستلا وحن یلع ةلاعجلا (۱۹۰ ص ،نامه) «دقع

رد ار هلاعج ناوت یم هک نی: دیوگ یم و دهد یم خساپ زین ةمارکلل حاتفم شیامرف هب همادا رد ناشیا دوقع طورش زا یضعب هک تسایا رس رب نخس. تسین شحب لحم درک اشنا دوقع زا یکی بلایق لاج لک یلع و «تسایا رخساپ؟ درک هلاعج تحص هب مکح ناوت یم مه زاب ایآ تسین رارقرب هل ناک نإ و کلذ نودب حصت لب، ةلاعجل یف ةحلطصلما دوقعلا یف ربتعی ام رابتعا مدع حصألایف (۱۹۱ ص، نامه)» ذئنیح هیف ربتعی ام رابتعا دعبی ال لب، دقعلایف یف کب اهلعف

۶. «هیلا برقا ناک و اعاقیالا ةبئاش هیف»

یم هدسافب نمضی هحیحصب نمضی ام هدعاق هنماد نییعت ماقم رد و بساکم رد یراصنا خیش موحرم اعاقیالا ةبئاش هیف ناک امم» هکلب دوش یم ود ره همزال و هزیاج دوقع لماش هدعاق نی هک دنیمارف (۱۸۳: هحفص ۳، دلج، (هرگنک - یراصنا) بساکملا) «عخلال و ةلاعجل لمشیف، هیلا برقا ناک و

۷. «عاقیالا ةینأش هیف»

دای توافتم کیدزن یناونع اب هلاعج زا ترابع نیمه رب دوخ هیشاح رد زین ینادمه اضراقا جاح موحرم (۴۷: هحفص، (اضراقا) بساکملا ةیشاح) «عاقیالا ةینأش هیف ام» دننک یم

هداد تبسن اهقف رثکا هب (عاقیالا ةینأش هیف دوقع اهنال) انبم نی زین هقفلا ءاروام باتک رد ۳:۱۸۳ بساکملا باتک: رظنأ. ینئیانلا ازیرملاو یراصنألایف شیلاک: رثکألایف لوق وه اذه «تسایا هدش ۳، دلج، (ردص) عیبلا باتک) «ةدعاقلا ینعم نایب یف ۱:۲۶۷ بلاطلا ةینم ۱:۳۰۲ عیبلاو بساکملا (۳۲: هحفص)

۸. «عاقیا و دقع زا تسایا معا هلاعج»

موحرم. دبای یم دادتما زین اهقف ریاس تاملک رد، عاقیا و دقع بلایق ود ره رد هلاعج ققحت ناکما ینسابع عماج رب دوخ هقیلعت رد -امهر یدرکه و یناوجخ -مالعا زا رگید نت ود هارمه هب یدزی دیس ود ره هب نوچ عاقیا و دقع زا تسایا معا هکلب، تسین دوقع زا هلاعج سپ «دنیمارف یم یئاهب خیش (۵۸۵: هحفص، ینسابع عماج رب هقیلعت) «تسایا حیحص هجو

۹. «عاقیا یهف ال و دقع یهف نیعم صخشلا اهلجج نا»

یم دوخ داتسایا مالک ینتسار رد هلاعج تیهام لیلحت هب ینایب هب مادک ره زین یدزی دیس نادرگاش ار صاخ هلاعج و دنک یم صخشما ار هلاعج رد عاقیا و دقع نیب زرم ءاطغلا فشاک دمحا خیش. دنزادرب یهف ال و دقع یهف لبقف نیعم صخشلا اهلجج نإ اهنال: دنک یم یفرعم عاقیا ار ماع و دقع (۲: هحفص ۴، دلج، تاداعسلحابصم و یدهلا ءاکشم و ءاجنلا ةنیفس) «رئاطن عرشلایف هل و عاقیا

۱۰. «عاقیالا و دقعلایف نیب خزرب»

خزرب ریبعت زا یدزی دیس زربم درگاش رگید و دمحا خیش ردارب، ءاطغلا فشاک نیسح دمحم خیش رگا هک دنک یم نایب هنوگ نی ار تیخزرب دوخ ناشیا. دنک یم هدافتسایا عاقیالا و دقعلایف نیب، عاقیالا و دقعلایف نیب خزرب یه و «دقع دشاب هارمه لوبق اب رگا و تسایا عاقیا دشاب باجیایا افرص (۳: هحفص ۳، دلج، ماکألایف زیحو) «عراقلاک دقف لوبق عم ناک نإ و، عاقیایف طقف باجیایف تعقو نإف (۲۹)

ناشیا رصع هب کیدزن رایسب ای قباس هک تسایا یدیدج ریبعت عاقیالا و دقعلایف نیب خزرب ریبعت خزرب یه هقیلعتسایا هک تسایا هدش لامعتسایا تیصو هب تبسن زین یناهفصا موحرم مالک رد (۲۹۳: هحفص ۱، دلج، (یناهفصا) بساکملا ةیشاح) «ضحملایف عاقیالا و ریغلا عم دقعلایف نیب

یهباشم رظن تیصو دروم رد هورع رب دوخ هقیلعت رد زین ءاطغلا فشاکی نیسحدمحم خیش موحرمد
یصوملا لبق و یصوملا بحوا اذیف ، امرئاطن و ءالاولاک عاقیإلا و دقعلا نیب خزرب ءنأقحلا و :«دراد
(ءلئیض ءرمثلا و ، عاقیإ تراص و هتمزل یصوملا تام یتح دري مل و لبقی مل اذإ و ، ادقع تراص هل
۱۱۷ : هحفص ۵ ، دلج ، ءلجملا ریحت

تیثیح کی و هنوگ دقع تیثیح کی زا لکشتم ار تیصو لصا یناهفصا موحرمد هک توافتنیا اب
هب عاقیا و دقع بلق ود ره رد تیصو ققحت ناکما زا ءاطغلا فشاکی هکیلاحرد دنادیم هنوگ عاقیا
دندکیم دای تیخزرب .

ثحب رد هک تسا هدش یدورگنل یرفعج داتسا موحرمدن نام یدی تاسا هدنهد ماهلا همادا رد ریبعتنیا
هب هدیقع اهلاس :«دنوش لئاق عاقیا و دقع نیب خزرب ناوئع اب ثلاث یتیهام هب تاعاقیا و دوقع
م تفگ دوخ هب یزورتسا عاقیا دشابن دقع هک هچ ره دنتفگیم هک میتشاد یناسک شور تحص
درادن لیلد هورگ و یروآ تسد هب نقیتم دح رد یملع یرایعم عاقیا تیهام فیرعت یارب دیاب
تسود هک سک ره :دنیوگ یم یهورگ هک تسا نأ لثم نیا ؛تسا عاقیا دشابن دقع هک هچ ره ییوگب
خزرب ، دشابن مه امش نمشد یلو دشابن امش تسود تسا نکمم ریخ هن تسا ام نمشد دشابن ام
نقیتم ردق اب هطبار رد میوگب عاقیا فیرعت رد هک مدش قفوم سپ دشابن نمشد و تسود نیب
هک تاناسحا دننام تسا یرگید لوبق زا ینگ دوخ (تعیبط) تیهام بسح هب هک تسا یمازتلا عاقیا
خزرب هلاقم زا لقن هب ۵۳۰-۵۲۹ ص ، ءاق ترا و هشیدنا)«تسا مهیلا نسحم لوبق زا ینگ ، بلاغ فرع رد
۲-اهدادراق و دوقع ۱- دشابیملذ روص یاراد هک تسا یسانجالا سنج اضر» (عاقیا و دقع نیب
خزرب ییوس زا هک تسا وزام دننام یناسک رظن زا عبار قش- ۴ تاعاقیا و دوقع نیب خزرب ۳- تاعاقیا
دقع یمتحرصنع ار دهعت رگید یوس زا و دنا تکاس نأ هب تبسن و دنا هدی نشن ار عاقیا و دقع نیب
دناوتیم دهوخب تقو ره و درادن یدهعت یصوم یکیلمت تیصو رد هک دندقتعم و دنادیم عاقیا و
رد یلعاهفسلف ،)«تسا هبناج کی یقوقح لمع یلو عاقیا هن و تسا دقع هن تیصو سپ دنک عوجر
(هدش دای هلاقم زا لقن هب ۴۸ ص ، ققوقح لمع

تارظن یروآدرگ هب «(یققوقح لامعا رد ثلاث تیهام)عاقیا و دقع نیب خزرب» هلاقم هنیمز نیا رد
تسا هتخادرب هنیمز نیا رد ناشیا هدنکارپ .

«لمعلا یلا بیبستلا باب اهباب ءلاعلا» ۱۱ .

باتک رد ردص دیهش موحرمد ، تسا هجوت لبق هلاعج هنیمز رد نیرصاعم مالعا زا رفن ود مالک
(عوسوم)دننکیم حرطم لامتحا هس هلاعج دروم رد ءیکنبلال تالماعملا ءیهقفلال تاجیختلا
ردصلال راد ، ردص دیهش یصصخت یملع هاگشهوژپ ، ناریا - مق ، ردصلال رقاب دمحم دیسلال دیهشلال
نیا قبط . دننکیم تیوقت ار موس لامتحا ، تسخن لامتحا ود در زا سپ و (۳۷۲:هحفص ۲۱ ، دلج
اب لعاج ینعی ، تسا بیبست هکلب ؛تسین یناجم یکیلمت ای هضواعم کی هلاعج ساسا لامتحا
نإ «تمیق یاراد القع دزن و تسا مرتحم هک دهد ماجنا یلمع یرگید صخش هدش ثعاب دوخ روتسد
لمعلا یلا بیبستلا باب لب ، ءینأجملا باب الو ءضواعملا باب اهباب سیل ءقیقحلا یف ءلاعلا
باب یف ءمطملا ءیلدبلالاف ؛رخآ ءیش یلا ءیقوسلا ءمیقلال نم هلیوحت و ءمارغلا لدب نییعت عم
ءاقاسملاو ءعرازملا یف اّضیأ لالحال یه هذوهو ءضواعملا باب ال ءمارغلا باب ءیلدب یه ءلاعلا
(۳۷۴ ص ، نامه)«کلذ ونو ءبراضملاو ءسراغملاو

«ءثالثل نیوانعلا نیب عماجلا ناوئعلا» ۱۲ .

زا معا ار هلاعج ، هلاعج هنیمز رد ققوقش قیقشت اب زین یراوزبس یلعالادبع دیس هللا تیآ موحرمد
یلا بسن امك دوقعلا نم ءلاعلا نأ یف اوفلتخا :«دنناد یم یئالقعی فرع بیبست و عاقیا و دقع
یف امك ءیئالقعی ءفرعلا تابیبستلا نم و ، عمج نع رهظی امك تاعاقیإلا نم و ، روهشملا رهظ

ص ١٨، ج ١، ماکحال بدهم) «ةثالثل نيوانعل ني ب عمجال ماعل ناونعل وه مازتلال و تابي بستلا (٢٠٢)

عيش فال تخاب س أب ال و «:دنك يم نايب ه نوگ نيا ار هلاعج عوقو ه وحن هس ني ب زرم همادا رد ناشيا أشنأ اذإ و ،ادقع نوكت لوبقل و باجي إا نم اهئاشنإ ب كرت اذإف ،تاهجل و تايصوصخل بسحب دحاو زارب إا اببس اهلعج درجم ناونعب تزربأ اذإ و اعاقيا نوكت هدر مدع و فرطال ءاضر درجم ءاف تكال عم تاهج نم اضيا اذه و اببست نوكت اهيف اعاقيا إا و دقل طئارش ءاعارم مدع عم دوصقملا و دارملا و اهدصق عم اهيلع ءدعتم نيوانع قباطنا حصيف اهريغ يف ءسو ي مل امب ءلاعجلا يف ءعسوتلا (٢٠٣ ص ،نامه) «اهئاشنإ

دينك هعجارم نينچمه .ديامرف هعجارم «٤ هرامش تسويپ» هب ال اب دراوم يلى صفت هدهاشم يارب ٢٢٠ ص ،ءاجزمل ءعاضبلا :هب

تاعاقيا إا فالخب» :ديامرف يم تاعاقيا رد نأ نايج مدع و طرش رايج ثح بم رد هر يراصنا خيش [7] ءانب... «.اهيف كلذ طارتشا حصي يّتح اهعوقو دعب اهراثأ ضقن زيوجت عراشلا نم دهغي مل ءة إا (هرگنك - يراصنا) بساكملا) «ءزئاجلا دوقعل يف زاوجللك يّعرش م كح تاعاقيا إا يف موزللانأ يلى (١٥٠:هحفص ٥، دلج

ال و حراشلا نم دهعي مل هنأ «:دنكىم ريرقت ه نوگنيا ار خيش شيامرف يتشر هللا بيب ازرىم ءارقتسال يلى عجرىف دوقعل يف ه نود تاعاقيا إا يلى ءبسنلاب خسفلا لوخد عراشلا لهأ مالك نم دوقعل يلى ءبسنلاب ه نود عاقيا إا يلى ءبسنلاب خسفلا لوخد مدع اندجو انعبتت امك هنأب (٣٧٩ ص ،ءىمامالا هقف)»

تاعاقيا يتاذ مكح ار موزل و دنهتخادرب تفلاخم هب رظن نيا اب مالعا زا يخراب اما لباقم رد نيا رد تافال تخا لى صفت (٢٢٢-٢١٨:هحفص ٤، دلج ،(يناهفصا) بساكملا ءيشاح) :دننادىم ١١٨-١١١:هحفص ٢، دلج ،دوقعل يف ءىعبتلا تامازتلال ،وأ ،طورشلا :دينىب ار هلئسم

هب .دنناد يم زياج و مزال هب مىسقت لباق دوقع دننامه زين ار تاعاقيا اهقف زا يخراب رگىد يوس زا اذإف ،ءزئاجلا غيصلال نم ءة نأ «:ديامرف يم رّبدم دبع نه رحىصت زا سپ يناث ديهش ه نومن ناونع :دلج ،(يدلج 2) ءىقشم دلا ءعملل حرش يف ءىهبل ءضورلا) «اعوجر ه نوكل ،هلطبأ هيفاني امه بّقت (٣٥١:هحفص ١،

نإف .ريبدتلا يلى عجرى «ءة نأ» هلوق يف ريمضلا «:ميناوخ يم ديهش مالك حورش زا يخراب رد .ءزئاجلا غيصلال نم ريبدتلا

،زئاج عاقيا وه لب ،ءزئاجلا دوقعل نم سيل ريبدتلا نأ يلى ءراشإ «ءزئاجلا غيصلال نم» هلوق :لوقأ «ءزئاجلا دوقعل نم ءة نأ» لاقلا إا و

اهب دهشتسي يتلا دراوملا نمف ،زئاجلا عاقيا إا دوجو يف اوفل تخا دق مة نأ يفخي ال و لوبقل يلى هجايتحا مدعل ،ادقع سيل ريبدتلا نأ ،دروملا اذه وه زئاجلا عاقيا إا دوجو يلى (ءىخفلا رهوجل) «.هيف عوجرلا هل زاج ريبدتلا ءغىص يرجأ اذإ رّبدملا نأ لاجل و ءارب إا و قتللك (١٣٤:هحفص ٨، دلج ،ءىهبل ءضورلا حرش يف

هب زين ار تىصو قئادح بحاص باتك ه دنك لىمكت و هازردارب ،درگاش يروفصع نىسح خيش **ءلباقلا ءزئاجلا تاعاقيا إا نم ريبدتلا** نأ قبس امم تفرع دق:دنك يم هفاضا ريبدت (٣٤٢:هحفص ١، دلج ،ءرضانلا قئادحلا ءمتت يف ءرطانلا قئاقحلا نوى) **ءىصوللك خسفلا**

تام اذ ريغلا توم يلع قلع عمل ري بدتال نالطبب لاقى نأ اديعب لم تحي و: يذرى ديس روط نيمه و
(ضىرمل تازج نم) (ىذرى) بسا كمل اى شاح) ةزئاجلا تاعاقى إلال نم هنأل ريغلا كذ توم لبق كلال
(١٠: هحفص ٢، دلج)

باتك) اهريغ و خسفلا و ةلاعجلا و ةلاكولاك ةزئاجلا تاعاقى إلال و دوقعلا يف عازنلا نايرج مدع نم
ةسسؤم. مقب ةيملعلا ةزوحلا يف نيسردملا ةعامج، ناريا - مق، (عيبلا باتك) (تجج) عيبلا
(٢٨٨: هحفص، يمالس إلال رشنلا)

ره يارب و تساهدش نايب هلمعام لصا موزل و زاوج مسقم نيسراع م زا يخرب تاملك رد هياپ نيمه رب
ىلإ تالمعاملا قلطم لب دوقعلا اومسق دق: تساهدش يفرعم يقى داصم زياج و مزال تاعاقى زا كى
قتعلا: ةمزاللا تاعاقى إلال نمو. جاك نلاو ةراج إلال او عيبلا انعمس امك ةمزاللا دوقعلا نم ف. ةمزالو ةزئاج
ةحاب إلال ةزئاجلا تاعاقى إلال نمو، ةبهلاو ةيراعلاو ةعديولا ةزئاجلا دوقعلا نمو. فقولاو قالطلو
(٨٨: هحفص ٣، دلج، ءاوضألا راد، نانبل - توريب، هقفل ءارو ام). نذالو

دىامرف هعجارم ٥ **هرامش تسويپ** هب ال اب دراوم ىل صفت هدهاشم يارب

و لعاجلا نم لكلف ني فرطلا نم ةزئاجلا رومألا نم ةلاعجلا نأ يف افال خ فرعأ ال: ةثلاثلا [8]
(٥١٣: هحفص ٢، دلج، هقفل اى افك). هدعب و لمعلا بسببلا لبق اهخسف ىلع طلسلا لمعلا

نم ةلاعجلا نأ انم قبس دق و: دنا هدرمش هزئاج تاعاقى زا ار هلاعج رصاعم ءهقف زا يخرب
- مق، يوقتلا ةملك). اهب مازتلالا كرت و اهخسف ني فرطلا نم لك زوجيف، **ةزئاجلا تاعاقى إلال**
(٦٨: هحفص ٥، دلج، رهم هعبطم، ناريا)

نىا. درادن هل لوعجم يوس زا هتفرگ تروص لامعا ضوع تخادرپ اب يتافانم هلاعج ندوب زياج [9]
لمع ضوع دىاب تفرگ تروص لعاج يوس زا خسف رگا هك تساهقف ددعتم ياهباتك حىرست
: دزادرپ ار هتفرگ تروص

طلسلا لمعلا و لعاجلا نم لكلف ني فرطلا نم ةزئاجلا رومألا نم ةلاعجلا نأ يف افال خ فرعأ ال
هدعب و لمعلا بسببلا لبق اهخسف ىلع

قرف ال و، ضوع هلباقى ىتح لمع ال ذل، **لمعلا لىش الف بسببلا لبق خسفلا ناك إف**
كلالا وأ لمعلا لبق نم خسفلا نوك نيپ

هل لعجى مل كلالا نأل، هل لىش ال ةنأ روهشملاف لمعلا نم خسفلا ناك و بسببلا دعب ناك نإ و
ضوعلا هيلع طرش امب لمعلا تآى مل و، هضرغ لصحى مل و، لمعلا عومجم ةلباقم يف ال ضوعلا
ائيشف ائيش لمعلا ب ةرألا رقتست ةمزالا هئاف، ةراج إلال فالخب

نيپ قرف ال و، ضوع هلباقى ىتح لمع ال ذل، **لمعلا لىش الف بسببلا لبق خسفلا ناك إف**
كلالا وأ لمعلا لبق نم خسفلا نوك

هل لعجى مل كلالا نأل، هل لىش ال ةنأ روهشملاف لمعلا نم خسفلا ناك و بسببلا دعب ناك نإ و
ضوعلا هيلع طرش امب لمعلا تآى مل و، هضرغ لصحى مل و، لمعلا عومجم ةلباقم يف ال ضوعلا
ائيشف ائيش لمعلا ب ةرألا رقتست ةمزالا هئاف، ةراج إلال فالخب

ةرألا ذئنيح هل بجاوولا ضوعلا له و، **لمع ام ضوع لمعلا لىش الف كلالا نم خسفلا ناك نإ و**
ةرألا داز اذ اصوصخ، ريخالا حيحرت دعبى ال و، ناهج هيف؟ عومجملا ىلإ لع ام ةبسنب م لثمل

دلج، هوقفلا ةىافك) لىكولاك ضوعلا مامت قحتسا لمعلام تاف لزعلاب ملعي مل ول و. هيلع لثمل
(٥١٣-٥١٤: هحفص ٢،

لمعلاب لماعلا سبلت دعب ولو؛ نىفرطلا نم ةزئاج لمعلا ةيمامت لبق ةلاعجلا: (١٥ ةلأسم)
، لاجلك لىلع همزتلا ضقنو ةلاعجلا خسف لعاجلل نأ امك. لمعلا نع دىلا عفر هلف، هيف هعورشو
نم عوجرلا ناك نإف هدعب ناك ولو، ائيش هل لوعجملا قحتسي مل سبلتلا لبق كلذ ناك نإف
رىرت). لمعلا ام لثم ةرجا لماعلل هيلعف لعاجلا فرط نم ناك نإ و، ائيش قحتسي مل لماعلا
(٦٢٧ ص ١، ج ١، ةلىسولا

اب هك دش ناىب هلاعج دروم رد يدعتم رىباعت هوقف سالك رخاتم ياهلىلحت رد هك دش هظحالم [10]
: لىبق زا رىباعت. دوبن راگزاس نادنچ جىار طبابوض

و ىدهلا ةاكشم و ةاجنلا ةنىفس و ٥٨٥: هحفص، يسابع عماج رب هقىلعت) «عاقىا و دقع زا معا»
(٢: هحفص ٤، دلج، تاداعسلا حابصم

٣، دلج، (ردص) عىبلا باتك و ٤٧: هحفص، (اضر اقآ) بساكملا ةيشاح («عاقىالا ةىنأش هىف دوقع»
(٣٢: هحفص،

(٢٩: هحفص ٣، دلج، ماكحألا ةزىجو) «عاقىالا و دقعلا نىب خزرب»

ج، ماكحالا بدهم) (تسا بىبست و عاقىا و دقع، ةثالث زا دوصقم) «ةثالثلا نىب عماجلا ناوئعلا» اى
(٢٠٢ ص ١٨،

دىامرف هعجارم ٤ هرامش تسوىب هب هنىمز نىا رد

، هلاوح: زا دناترابع دنرىگب رارق لىلحت دروم هاگن نىا اب تسا بسانم هك ىرگىد تالماعم [11]
... و هزىاج، تارب، هىراع، تىصو

#1 ىنىبزاب

... طسوت 13:13:54 2025 ربماتپس 13 هدش داجىا

... طسوت 13:15:55 2025 ربماتپس 13 هدش ىناسرزور هب